

Odmítnutí dovolání

Odmítnutím dovolání pro nepřipustnost z důvodu, který ve skutečnosti nebyl naplněn, Nejvyšší soud porušil právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. V posuzovaném případě totiž odvolací soud nezaložil své rozhodnutí na dvou právních závěrech vedoucích k zamítnutí žaloby, jak nesprávně dovodil Nejvyšší soud, ale pouze na jediném, na nedostatku pasivní věcné legitimace. Ten však stěžovatelka v dovolání zpochybnila.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. IV.ÚS 2940/24 ze dne 5.3.2025)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatelky obchodní společnosti EOP Distribuce, a. s., sídlem O.n.L., zastoupené Mgr. M.D., LL.M., advokátem, sídlem P., proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2024 č. j. 33 Cdo 289/2024-277 a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. května 2023 č. j. 29 Co 93/2023-232, za účasti Nejvyššího soudu a Městského soudu v Praze, jako účastníků řízení, a Společenství vlastníků Lexova 2259, Pardubice, sídlem P., zastoupeného JUDr. D.M., advokátem, sídlem P., jako vedlejšího účastníka řízení, tak, že usnesením Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2024 č. j. 33 Cdo 289/2024-277 bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2024 č. j. 33 Cdo 289/2024-277 se ruší. Ve zbývající části se ústavní stížnost odmítá.

Z odůvodnění

I. Skutkové okolnosti posuzované věci a obsah napadených rozhodnutí

1. Stěžovatelka se ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 a násl. zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí z důvodu tvrzeného porušení jejich práv zakotvených v čl. 36 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina") a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

2. Z ústavní stížnosti, jejích příloh a ze spisu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 5 (dále jen "obvodní soud") pod sp. zn. 26 C 330/2019 Ústavní soud zjistil, že se stěžovatelka domáhala po vedlejším účastníkovi náhrady nákladů vynaložených na odstranění zařízení sloužících pro zásobování tepelnou energií z centrálního zdroje tepla (dále jen "CZT"). Obvodní soud rozsudkem ze dne 15. 12. 2022 č. j. 26 C 330/2019-201 zamítl žalobu v části, ve které se stěžovatelka domáhala po vedlejším účastníkovi zaplacení 57 253 Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši z částky 57 253 Kč od 21. 5. 2019 do zaplacení, co do zákonného úroku z prodlení ve výši 9,75 % ročně z částky 199 448 Kč od 21. 5. 2019 do 4. 12. 2020, a co do zákonného úroku z prodlení ve výši 1,50 % ročně z částky 199 448 Kč od 5. 12. 2020 do zaplacení (výrok I.), vedlejšímu účastníkovi uložil povinnost zaplatit stěžovatelce 199 448 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 199 448 Kč od 5. 12. 2020 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.) a vedlejšímu účastníkovi uložil povinnost nahradit stěžovatelce náklady řízení (výrok III.). Obvodní soud žalobě částečně vyhověl s odkazem na § 77 odst. 5 zákona č. [458/2000](#) Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Vedlejšího účastníka považoval za pasivně věcně legitimovaného.

3. K odvolání vedlejšího účastníka Městský soud v Praze (dále jen "městský soud") napadeným

rozsudkem změnil rozsudek obvodního soudu ve výroku II. tak, že žalobu i v tomto rozsahu zamítl (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů (výrok II.). Na rozdíl od obvodního soudu došel k závěru, že vedlejší účastník není pasivně věcně legitimovaný. Stěžovatelka byla ve smluvním vztahu o dodávce tepla a teplé užitkové vody se společností ELZET Bohemia, spol. s r. o., jako odběratelkou, nikoli s vedlejším účastníkem. Právo na náhradu nákladů podle § 77 odst. 5 energetického zákona lze přiznat pouze vůči odběrateli, s nímž je dodavatel ve smluvním vztahu. Městský soud pak nad rámec toho uvedl, že stěžovatelka neprokázala nezbytný rozsah a výši účelně vynaložených nákladů na odstranění tepelné přípojky, ani skutečnost, že tato přípojka sloužila výlučně pro dodávku tepla a teplé užitkové vody do bytů členů vedlejšího účastníka, ani příčinnou souvislost všech provedených prací s odpojením vedlejšího účastníka od CZT. I pokud by městský soud přisvědčil pasivní věcné legitimaci vedlejšího účastníka ve sporu, byly by tyto nedostatky důvodem, proč rozhodnutí obvodního soudu nemůže obstát. Obvodní soud v odůvodnění rozhodnutí neozřejmil úvahu o výši nároku, ale vyšel pouze z tvrzení stěžovatelky opřené o svědeckou výpověď jejího zaměstnance. K nezodpovězeným odborným otázkám směřovaly důkazní návrhy vedlejšího účastníka. Ty ale provedeny nebyly.

4. Nejvyšší soud dovolání odmítl pro nepřípustnost. Městský soud podle něj své rozhodnutí založil na závěru, že vedlejší účastník není pasivně věcně legitimovaný a také na tom, že stěžovatelka neprokázala rozsah a výši účelně vynaložených nákladů ani příčinnou souvislost všech provedených prací s odpojením vedlejšího účastníka. Rozhodnutí je tedy založeno na dvou právních závěrech, z nichž každý sám o sobě vede k zamítnutí žaloby. Stěžovatelka však v dovolání zpochybnila pouze ten, který se týkal nedostatku pasivní věcné legitimace. Zpochybnění jen některého z právních závěrů, na nichž je rozhodnutí soudu současně založeno, se při vázanosti dovolacího soudu uplatněnými dovolacími důvody a jejich vymezením, nemůže nijak projevit v poměrech stěžovatelky, neboť není-li dovoláním napaden rovněž souběžně zastávaný právní závěr, na němž rozhodnutí spočívá, nelze dosáhnout zrušení napadeného rozhodnutí.

II. Argumentace stěžovatelky

5. Stěžovatelka uvádí, že postupem Nejvyššího soudu došlo k odepření jejího práva na opravný prostředek. Městský soud podle ní řešil pouze jedinou právní otázku, a to pasivní věcnou legitimaci vedlejšího účastníka. Nedostatečně zjištěný skutkový stav (tj. neprokázání výše nákladů) nemůže být důvodem pro zamítnutí žaloby, ale pro vrácení věci obvodnímu soudu k novému projednání. Pokud městský soud uvedl, že rozhodnutí nemůže obstát, měl tím na mysli, že rozhodnutí by bylo třeba zrušit, a ne že je namístež žalobu zamítnout.

6. Stěžovatelka dále namítá, že městský soud vyložil § 77 odst. 5 energetického zákona přepjatě formalisticky. Takovým výkladem byl popřený účel § 77 odst. 5 energetického zákona, kterým je chránit provozovatele CZT před náklady způsobenými odpojováním, resp. zajistit, že tyto náklady mu budou nahrazeny.

III. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

7. Ústavní soud shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v nichž byla vydána napadená rozhodnutí. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu a contrario).

IV. Vyjádření účastníků řízení a vedlejšího účastníka řízení

8. Soudce zpravodaj vyzval účastníky řízení a vedlejšího účastníka k vyjádření se k ústavní stížnosti.

Městský soud plně odkázal na obsah napadeného rozhodnutí. Nejvyšší soud sdělil, že se k této ústavní stížnosti nebude vyjadřovat. Vedlejší účastník uvedl, že výklad § 77 odst. 5 a § 76 odst. 2 energetického zákona provedený městským soudem je správný. Ve sporu není pasivně věcně legitimovaný. Městský soud svůj závěr přesvědčivě odůvodnil a odkázal na relevantní judikaturu. Po Nejvyšším soudu stěžovatelka požadovala, aby jejímu vadnému jednání poskytl právní ochranu. Tvrzení, že pokud by Nejvyšší soud rozhodnutí zrušil, došlo by k dalšímu řízení, jsou spekulativní. Nejvyšší soud nedal najevo, že by měl důvod rozsudek rušit. Do ústavně zaručených práv stěžovatelky nebylo nijak zasaženo.

9. Vyjádření účastníků řízení i vedlejšího účastníka byla zaslána stěžovateli na vědomí k případné replice. Ta oznámila, že se žádný z účastníků ani vedlejší účastník nevyjádřili k její stěžejní námitce nesprávného postupu Nejvyššího soudu. Dále uvedla, že je jejím legitimním právem požadovat po obecných soudech (včetně Nejvyššího soudu) výklad § 77 odst. 5 energetického zákona. Požaduje, aby Ústavní soud rozhodl, jak je navrženo v petitu ústavní stížnosti.

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

10. Ústavní soud úvodem připomíná, že jeho úkolem je ochrana ústavnosti, nikoliv "běžné" zákonnosti (čl. 83 Ústavy). Ústavní soud není součástí soustavy obecných soudů a do jejich rozhodovací činnosti může zasáhnout jen tehdy, shledá-li současně porušení základního práva nebo svobody.

11. S ohledem na doktrínu minimalizace zásahů Ústavního soudu do činnosti jiných orgánů veřejné moci, jakož i zásadu subsidiarity ústavní stížnosti se Ústavní soud nejprve zabýval posouzením stěžovatelčiných námitek proti rozhodnutí Nejvyššího soudu. V prvé řadě je úkolem Nejvyššího soudu sjednocovat judikaturu nalézacích a odvolacích soudů, k čemuž především slouží institut dovolání a k těmto by mělo sloužit i odůvodnění rozhodnutí o tomto mimořádném opravném prostředku [srov. např. nálezy ze dne 28. 3. 2011 sp. zn. I. ÚS 192/11 (N 55/60 SbNU 677), bod 23, ze dne 11. 6. 2009 sp. zn. II. ÚS 289/06 (N 138/53 SbNU 717)]. Zrušením rozhodnutí Nejvyššího soudu by se otevřel procesní prostor pro vydání nového rozhodnutí, v němž by Nejvyšší soud zohlednil závěry vyslovené v tomto nálezu.

V. a) Obecná východiska

12. Ústavně zaručené právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny garantuje jednotlivci možnost domáhat se stanoveným postupem ochrany svých práv před nezávislým a nestranným soudem, případně před jiným orgánem. Postup k ochraně práv jednotlivce již není upraven v ústavním pořádku, nýbrž v procesních předpisech podústavního práva, které kogentně stanoví, jakými konkrétními způsoby a procesními instituty lze právo na soudní a jinou právní ochranu realizovat. Pokud pak jednatel takto stanovený postup dodrží a soud (jiný orgán) přesto odmítne o jeho právu rozhodnout, dochází k porušení práva na soudní ochranu, k ústavně nepřipustnému odepření spravedlnosti [srov. nálezy ze dne 19. 7. 2016 sp. zn. I. ÚS 2804/15 (N 132/82 SbNU 163), bod 18, ze dne 1. 10. 2014 sp. zn. I. ÚS 2723/13 (N 185/75 SbNU 59), bod 24 nebo ze dne 23. 10. 2014 sp. zn. I. ÚS 3106/13 (N 196/75 SbNU 211), bod 9].

13. To platí i pro řízení o dovolání před Nejvyšším soudem. Přestože dovolání představuje mimořádný opravný prostředek, jehož existence sama nepožívá ústavněprávní ochrany, rozhodování o něm - je-li už takový opravný prostředek v právním řádu zaveden - není vyjmuta z rámce ústavněprávních principů a ústavně zaručených práv a svobod. Proto je nutné při něm respektovat mimo jiné i základní právo účastníků na spravedlivý proces [srov. např. nálezy sp. zn. I. ÚS 2804/15, bod 19, ze dne 15. 3. 2010 sp. zn. IV. ÚS 2117/09 (N 51/56 SbNU 553), bod 18, ze dne 10. 5. 2005 sp. zn. IV. ÚS 128/05 (N 100/37 SbNU 355)].

14. Z hlediska dodržení zásad spravedlivého procesu Ústavní soud zkoumá, zda byl skutečně naplněn deklarovaný důvod nepřipustnosti podaného dovolání a také, zda z usnesení vyplývá, z jakých konkrétních důvodů dovolací soud shledal dovolání nepřipustným [srov. náleze ze dne 5. 4. 2016 sp. zn. II. ÚS 1990/15 (N 59/81 SbNU 47), bod 22].

V. b) Uplatnění obecných východisek na posuzovanou věc

15. Nejvyšší soud opakovaně judikuje, že spočívá-li rozsudek odvolacího soudu na posouzení více právních otázek, z nichž každé samo o sobě vede k zamítnutí žaloby, není dovolání přípustné, jestliže řešení některé z těchto otázek nebylo dovoláním zpochybněno (srov. usnesení ze dne 27. 10. 2005 sp. zn. 29 Odo 663/2003). Dovolací soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody včetně jejich obsahového vymezení, a z jiných, než dovolatelem uplatněných důvodů napadené rozhodnutí přezkoumat nemůže (srov. § 242 odst. 3 věta první o. s. ř.). Věcný přezkum posouzení ostatních právních otázek za tohoto stavu výsledek sporu ovlivnit nemůže, a dovolání je tak nepřipustné jako celek.

16. Taková situace nastala podle Nejvyššího soudu i v nyní posuzovaném případě. Rozsudek městského soudu spočíval podle Nejvyššího soudu na dvou závěrech. Nejvyšší soud uvedl, že městský soud své rozhodnutí založil na tom, že vedlejší účastník není pasivně věcně legitimovaný a také na tom, že stěžovatelka neprokázala rozsah a výši účelně vynaložených nákladů ani příčinnou souvislost všech provedených prací s odpojením vedlejšího účastníka. Každý z těchto závěrů sám o sobě vede k zamítnutí žaloby. Stěžovatelka však v dovolání zpochybnila pouze posouzení pasivní věcné legitimace vedlejšího účastníka.

17. Uvedený závěr Nejvyššího soudu je ovšem nesprávný. Městský soud založil své rozhodnutí pouze na tom, že vedlejší účastník není v řízení pasivně věcně legitimovaný. Jen nad rámec toho městský soud vytkl obvodnímu soudu neúplně provedené dokazování a nedostatečně zjištěný skutkový stav věci. Tvrzení městského soudu, že v situaci, kdy by odvolací soud přisvědčil pasivní legitimaci vedlejšího účastníka ve sporu, byly by tyto nedostatky důvodem, proč by rozhodnutí obvodního soudu nemohlo obstát, nemůže být vykládáno tak, že by tato situace mohla vést k zamítnutí žaloby bez dalšího. Pokud by městský soud dospěl k závěru, že vedlejší účastník je pasivně věcně legitimovaný, měl by v takovém případě doplnit dokazování v souladu s § 213 o. s. ř. a případně vyzvat stěžovatelku k doplnění svých tvrzení a důkazů, a teprve na základě toho ve věci rozhodnout, případně rozhodnutí obvodního soudu zrušit a věc vrátit obvodnímu soudu k dalšímu řízení.

VI. Závěr

18. Ústavní soud v posuzovaném případě dospěl k závěru, že rozhodnutím Nejvyššího soudu, kterým odmítl stěžovatelčino dovolání z důvodu, který ve skutečnosti nebyl naplněn, došlo k porušení práva stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud proto zčásti vyhověl ústavní stížnosti podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu a podle § 82 odst. 3 písm. a) tohoto zákona napadené rozhodnutí zrušil.

19. V dalším řízení bude povinností Nejvyššího soudu opětovně posoudit dovolání stěžovatelky z hlediska splnění zákonem stanovených procesních předpokladů, tentokrát však již bude vázán právním názorem vysloveným v tomto nálezu. Ústavní soud na tomto místě nijak nepředjímá výsledek posouzení přípustnosti či důvodnosti dovolání.

20. Ústavní soud zrušujícím nálezem ani jakkoliv nepředvídá výsledek případného navazujícího

řízení. Ústavněprávní přezkum rozhodnutí civilních soudů může přijít na řadu až poté, co se jimi bude řádně zabývat Nejvyšší soud. Dřívější ústavní přezkum by byl předčasný. Proto byla ústavní stížnost v rozsahu, v němž směřovala proti rozsudku městského soudu posouzena jako nepřijatelná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu), a odmítnuta v souladu s § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu.

Další články:

- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)